

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
23.6.2003

6

Ambulantní péče v oboru gynekologie a činnost ženských oddělení nemocnic v Jihomoravském kraji v roce 2002

Podkladem pro zpracování dat o činnosti oboru gynekologie je výkaz A (MZ) 1-01 pro ambulantní gynekologické ordinace a výkaz L (MZ) 3-01 pro ženská oddělení nemocnic za rok 2002. Oba výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v České republice, který byl uveřejněn ve Sbírce zákonů formou vyhlášky ČSÚ, pro rok 2002 vyhláškou č. 393/2002 Sb., ze dne 13.11.2001.

Roční výkaz o činnosti oboru gynekologie A (MZ) 1-01 vyplňuje každá ambulantní gynekologická ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic, ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů, v Jihomoravském kraji ve zdravotnických zařízeních rezortu zdravotnictví a spravedlnosti. Ze 166 zařízení majících zpravodajskou povinnost, odevzdalo výkaz 93,4 %. Šest zařízení ukončilo svoji činnost během roku, pět zařízení výkaz nedodalo.

Roční výkaz o činnosti ženských oddělení nemocnic L (MZ) 3-01 vyplňuje každé ženské lůžkové oddělení nemocnice a porodnice ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů. V Jihomoravském kraji je 11 ženských lůžkových oddělení, všechny v nemocnicích rezortu zdravotnictví, návratnost výkazů byla 100 %.

Ambulantní péče v oboru gynekologie

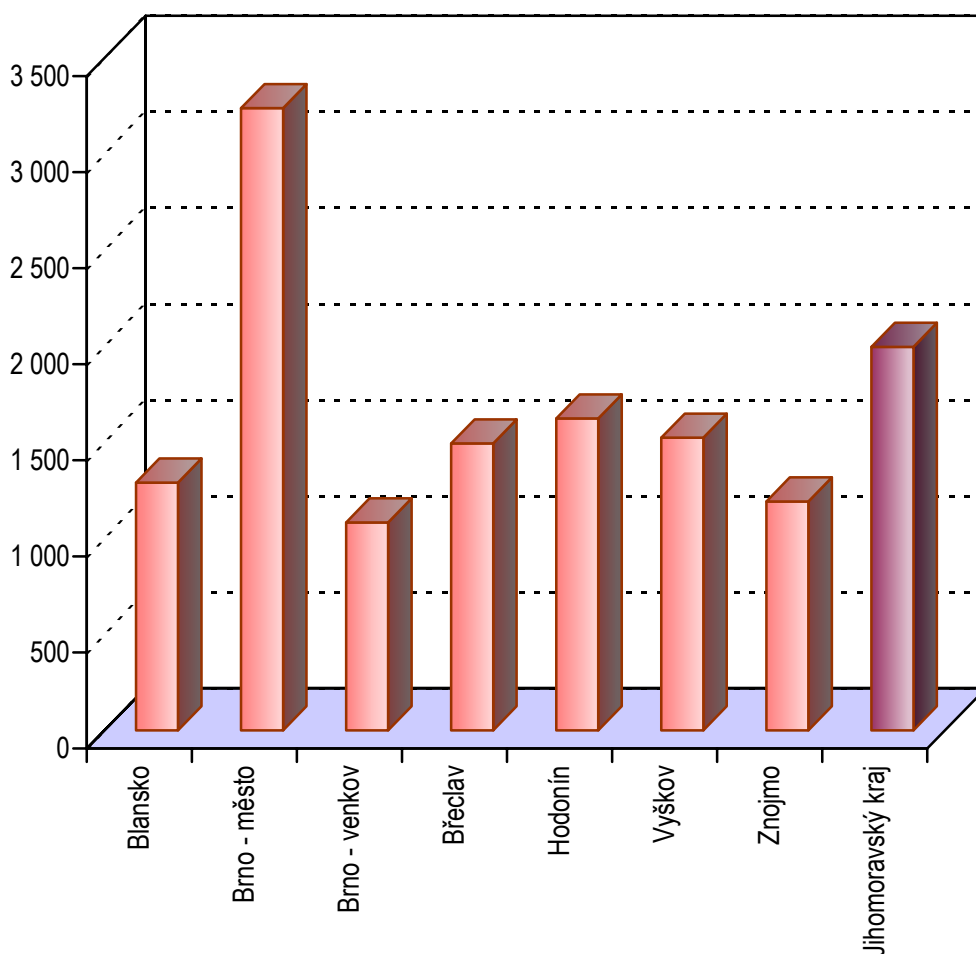
Ambulantní gynekologickou péči zabezpečovalo v kraji 159,25 lékařů, v tom 35,14 specialistů, 123,11 praktických a jeden dětský gynekolog, a 202,69 středních zdravotnických pracovníků, vždy přepočtený počet. Na jedno lékařské místo praktického gynekologa připadalo v kraji 4 698 žen.

Při výpočtu ukazatelů o činnosti oboru jsou sledované údaje přepočítávány na lékařská místa, včetně smluvních, uvedená na výkazech, tzn. na lékaře, kteří odevzdali vyplněný výkaz (165,67 lékařů, z toho 119,51 praktických lékařů). Smluvní pracovníci poskytují v zařízení zdravotní péči, ale nepatří do evidenčního počtu pracovníků, pracují na dohodu, na smlouvu o dílo nebo jako spolupracující rodinní příslušníci. Ke konci roku bylo v kraji vykázáno 12,02 smluvních lékařů, z toho 2,00 praktických.

V průběhu roku bylo provedeno celkem 1 155 488 ambulantních ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), praktičtí gynekologové se na tomto počtu podíleli 79 %. Nejvíce ošetření bylo provedeno v okrese Brno-město, a to 633 990, což představuje více než polovinu všech ošetření v kraji. Z celkového počtu ošetření bylo 219 268 preventivních prohlídek, tj. 19 % (ČR 21,3 %). Nejvyšší procento preventivních prohlídek bylo vykázáno v okrese Znojmo (31,3 %), nejnižší v okrese Blansko (15,8 %). V průměru připadalo na jedno lékařské místo za rok 6 975 ošetření; zatímco u praktických lékařů se počet ošetření pohyboval od 6 984 do 9 486 ošetření, u specialistů byly mezi okresy značné rozdíly, a to od 2 469 do 12 559 ošetření. Při přepočtu na jednu ženu v kraji vychází 2 gynekologická ošetření za rok. Krajskému průměru se vymyká okres Brno-město (3,2 ošetření) a okres Brno-venkov (1,1 ošetření).

V primární péči ženského lékaře bylo registrováno 418 228 žen, což představuje v kraji 85 % žen starších 15ti let. Na jednu registrovanou pacientku připadalo v průměru 2,8 ošetření ročně. Celkem bylo v gynekologických ordinacích léčeno 385 199 pacientek, jde o tzv. počet prvních ošetření a každá pacientka je započtena pouze jedenkrát. Na jednu léčenou pacientku připadla v průměru 3 ošetření za rok.

Počet ošetření - vyšetření na 1 000 žen

Počet ošetření, registrovaných a léčených pacientek

Území	Počet ošetření		Počet registr. žen	Počet léčených žen	Počet ošetření na jednu		
	celkem	z toho % prevent. prohlídek			ženu ¹⁾	registr. ženu	léčenou ženu
Blansko	70 647	15,8	32 714	21 723	1,3	2,2	3,3
Brno-město	633 990	17,2	191 149	227 206	3,2	3,3	2,8
Brno-venkov	88 680	19,1	38 834	26 874	1,1	2,3	3,3
Břeclav	94 211	20,1	36 232	26 979	1,5	2,6	3,5
Hodonín	131 632	20,0	58 006	36 601	1,6	2,3	3,6
Vyškov	67 197	22,4	28 716	22 472	1,5	2,3	3,0
Znojmo	69 131	31,3	32 577	23 344	1,2	2,1	3,0
Jihomor. kraj	1 155 488	19,0	418 228	385 199	2,0	2,8	3,0

¹⁾ ČSÚ, počet žen k 1.7.2002

Počet nově přijatých těhotných v Jihomoravském kraji v roce 2002 činil 12 349, což je 44,1 těhotných na 1 000 žen fertilního věku (15-49 let). Vysoký krajský průměr ve srovnání s okresy je způsoben tím, že v Brně-městě připadá na 1 000 žen 15-49 letých 76,1 těhotných. Ženy tak využily svobodné volby lékaře a zaregistrovaly se mimo své bydliště. Ženské sestry absolvovaly v průběhu roku 744 návštěv, z nich bylo 20,3 % u těhotných a 72,3 % v souvislosti se šestinedělím. Na 1 000 žen fertilního věku připadalo 2,7 návštěv ženských sester, na 1 000 nově hlášených těhotných 12,2 návštěv.

Ambulantní péče v těhotenství a v šestinedělí

Území	Počet nově přijatých těhotných	Počet nově přijatých těhotných na 1 000 žen 15-49 let ²⁾	Návštěvy ženských sester		
			celkem	z toho u	
				těhotných	šesti-edělek
Blansko	706	26,7	28	10	18
Brno-město	7 073	76,1	242	7	212
Brno-venkov	824	21,2	105	7	96
Břeclav	816	25,9	244	86	128
Hodonín	1 309	32,5	95	31	64
Vyškov	612	28,5	30	10	20
Znojmo	1 009	35,0	-	-	-
Jihomoravský kraj	12 349	44,1	744	151	538

²⁾ ČSÚ, věkové složení žen k 1.7.2002

Antikoncepci užívalo celkem 121 266 žen, tj. 43,4 % žen fertilního věku (15-49 let). Nejvyšší počet žen užívajících antikoncepci byl zaznamenán v okrese Brno-město (59,5 %). Z celkového počtu žen užívajících antikoncepci, používalo 87,6 % hormonální a 12,4 % nitroděložní antikoncepci.

Počet žen užívajících antikoncepci

Okres	Celkem	v tom		% žen ve věku 15- 49 let ³⁾ užívající antikoncepci
		hormonální	nitroděložní	
Blansko	7 305	6 369	936	27,7
Brno-město	54 941	51 232	3 709	59,5
Brno-venkov	11 823	9 742	2 081	30,4
Břeclav	10 172	8 614	1 558	32,3
Hodonín	16 930	14 172	2 758	42,3
Vyškov	7 882	6 245	1 637	36,7
Znojmo	12 213	9 895	2 318	42,5
Jihomoravský kraj	121 266	106 269	14 997	43,4

³⁾ ČSÚ, věkové složení žen k 31.12.2002

Pro prvně zjištěnou prekancerózu děložního hrdla bylo dispenzarizováno celkem 3 444 žen, v tom bylo 80,4 % mírných a středních cervikálních dysplazií a 19,6 % těžkých cervikálních dysplazií. Celkový počet nově zjištěných prekanceróz děložního hrdla byl 59,5 případů na 10 000 žen, v tom 47,8 mírných a středních a 11,7 těžkých. Nově byl dispenzarizován 261 případ carcinoma in situ prsu, hrdla děložního a jiných a neurčených pohlavních ženských orgánů, tzn. 4,5 případu na 10 000 žen. Prvně zjištěných zhoubných novotvarů pohlavních ženských orgánů bylo v kraji 819, v přepočtu na 10 000 žen 14,2.

Dispenzarizované pacientky pro vybranou diagnózu

	Počet prvně zjištěných onemocnění						
	prekancerózy děložního hrdla	Ca in situ ⁴⁾	Ca hrdla děložního C53	Ca těla děložního C54	Ca ovarií C56	Ca prsu C50	Ca ostatních lokalizací ⁵⁾
Blansko	115	37	17	23	18	7	-
Brno-město	2 452	177	80	135	69	102	24
Brno-venkov	297	15	4	14	7	23	1
Břeclav	126	9	15	24	8	29	5
Hodonín	286	8	17	51	25	15	2
Vyškov	90	3	12	28	12	8	16
Znojmo	78	12	2	9	7	5	5
Jihomoravský kraj	3 444	261	147	284	146	189	53

⁴⁾ D05 - carcinoma in situ prsu, D06 - carcinoma in situ hrdla děložního, D07.0 - D07.3 carcinoma in situ jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

⁵⁾ C51 - zhoubný novotvar vulvy, C52 - zhoubný novotvar pochvy, C57 - zhoubný novotvar jiných a neurčených ženských pohlavních orgánů

Na ambulantních gynekologických odděleních v kraji bylo vykázáno 92 ultrazvukových přístrojů (sonografů), 49 kardiokografů a 14 operačních a diagnostických laserů. Z nich bylo starších 8 let 16 sonografů a 24 kardiokografů.

Činnost ženských oddělení nemocnic

V průběhu roku se v Jihomoravském kraji uskutečnilo celkem 10 574 porodů. Na 1 000 žen fertilního věku (15-49) připadalo 37,7 porodů. Více než polovina všech porodů v kraji, 58,5 %, se realizovala v brněnských nemocnicích. 997 porodů, tj. 9,4 % z celkového počtu porodů, proběhlo předčasně, tzn. do konce 38. týdne gravidity. Nejvyšší procento předčasných porodů bylo v Brně (11,7 %), kde se koncentrují riziková těhotenství a je poskytována specializovaná péče rodičkám a novorozencům z celého kraje.

V souvislosti s těhotenstvím, potratem, porodem a šestinedělím nezemřela v kraji v roce 2002 žádná žena.

V roce 2002 bylo celkem provedeno 20 130 gynekologických operací. Do tohoto počtu jsou zahrnuty operace u hospitalizovaných žen i zákroky provedené ambulantně (včetně potratů). Na 1 000 žen připadalo 34,8 všech gynekologických operací. Na ženských odděleních zemřely v souvislosti s gynekologickým onemocněním 54 ženy, z toho šest operovaných.

Činnost ženských oddělení nemocnic

Území	Gynekologická činnost				Porodnická činnost			
	počet operovaných ⁶⁾		počet zemřelých v souvislosti s gyn. onem.		počet porodů			
	operace	na 1 000 žen ⁷⁾	celkem	z toho operov.	celkem	na 1 000 žen 15-49 ⁸⁾	z toho předčasně ⁹⁾	
							abs.	v %
Blansko	1 588	29,0	3	3	689	26,1	43	6,2
Brno-město	10 168	51,9	31	2	6 185	66,6	726	11,7
Brno-venkov	1 026	12,5	3	-	413	10,6	39	9,4
Břeclav	1 850	29,3	2	-	739	23,4	77	10,4
Hodonín	2 428	29,9	9	-	1 179	29,3	43	3,6
Vyškov	1 746	39,6	3	-	550	25,6	27	4,9
Znojmo	1 324	22,8	3	1	819	28,4	42	5,1
Jihomoravský kraj	20 130	34,8	54	6	10 574	37,7	997	9,4

⁶⁾ Uvádí se zde nejen počet operovaných žen, které byly hospitalizovány (vč. potratů), ale i žen, které byly operovány ambulantně

⁷⁾ ČSÚ, počet žen k 1.7.2002

⁸⁾ ČSÚ, věkové složení žen k 1.7.2002

⁹⁾ Předčasný porod, tj. porod do konce 38. týdne gravidity

Vypracovala: Ivana Karasová